

Sygn. akt IV CZ 69/13

POSTANOWIENIE

Dnia 23 października 2013 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Mirosława Wysocka (przewodniczący, sprawozdawca)

SSN Antoni Górski

SSN Agnieszka Piotrowska

w sprawie z powództwa G. G. przeciwko K. G., Z. G. i W. G.
o uznanie czynności prawnej za bezskuteczną,
po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Cywilnej
w dniu 23 października 2013 r.,
zażalenia powódki
na postanowienie Sądu Apelacyjnego w [...] z dnia 30 stycznia 2013 r.,

oddala zażalenie.

UZASADNIENIE

W apelacji od wyroku Sądu Okręgowego w R., z dnia 18 lipca 2012 r., wydanego w sprawie o uznanie czynności prawnej za bezskuteczną powódka G. G. zastępowana przez radcę prawnego wniosła o zwolnienie jej w całości od opłaty od apelacji. Postanowieniem z dnia 10 września 2012 r. Sąd zwolnił powódkę od opłaty od apelacji ponad kwotę 500 zł, a w pozostałej części wniosek oddalił. Na skutek zażalenia powódki Sąd Apelacyjny postanowieniem z dnia 31 października 2012 r. zmienił częściowo to orzeczenie, zwalniając skarżącą od opłaty od apelacji ponad kwotę 300 zł, w pozostałej zaś części zażalenie oddalił. Odpis postanowienia Sądu Apelacyjnego doręczono pełnomocnikowi powódki w dniu 3 grudnia 2012 r., a należna opłata od apelacji została uiszczona bez wezwania dnia 11 grudnia 2012 r.

Postanowieniem z dnia 30 stycznia 2013 r. Sąd Apelacyjny odrzucił apelację, stwierdzając, że opłata od niej została uiszczona z jednodniowym opóźnieniem. Sąd wskazał, że apelacja została wniesiona w imieniu powódki przez radcę prawnego, a zatem zgodnie z art. 112 ust. 3 ustawy z dnia 28 lipca 2005 r. o kosztach sądowych w sprawach cywilnych (jedn. tekst: Dz. U. z 2010 r. Nr 90, poz. 594 ze zm.) siedmiodniowy termin do wniesienia tej opłaty rozpoczął bieg w dniu doręczenia powódce postanowienia oddalającego jej zażalenie na postanowienie z dnia 10 września 2012 r. W konsekwencji termin ten upływał dnia 10 grudnia 2012 r.

W zażaleniu powódka, wnosząc o uchylenie zaskarżonego orzeczenia, twierdziła, że w sprawie nie znajdował zastosowania art. 112 ust. 3 zd. trzecie u.k.s.c., który odnosi się do przypadków oddalenia zażalenia na postanowienie o zwolnieniu od kosztów sądowych i nie obejmuje postanowienia zmieniającego zaskarżone postanowienie. Zdaniem skarżącej, powinna ona zostać wezwana do opłacenia apelacji na podstawie art. 112 ust. 2 u.k.s.c., a brak wezwania powodował, że termin do uiszczenia opłaty od apelacji nie rozpoczął, a zatem nie doszło do uchybienia temu terminowi.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Zgodnie z art. 112 ust. 2 ustawy z dnia 28 lipca 2005 r. o kosztach sądowych w sprawach cywilnych (jedn. tekst: Dz. U. z 2010 r. Nr 90, poz. 594 ze zm. dalej: „u.k.s.c.”) w brzmieniu nadanym ustawą z dnia 17 grudnia 2009 r. o zmianie ustawy - Kodeks postępowania cywilnego oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. Nr 7, poz. 45), który obowiązuje od dnia 19 kwietnia 2010 r., jeżeli wniosek o zwolnienie od kosztów sądowych zgłoszony przed upływem terminu do opłacenia pisma został prawomocnie oddalony, przewodniczący wzywa stronę do opłacenia złożonego pisma, na podstawie art. 130 k.p.c. Według art. 112 ust. 3 u.k.s.c., przepisu ust. 2 nie stosuje się, jeżeli pismo podlegające opłacie w wysokości stałej lub stosunkowej obliczonej od wskazanej przez stronę wartości przedmiotu sporu lub wartości przedmiotu zaskarżenia, zostało wniesione przez adwokata, radcę prawnego lub rzecznika patentowego. W takim przypadku, jeżeli wniosek o zwolnienie od kosztów sądowych złożony przed upływem terminu do opłacenia pisma został oddalony, tygodniowy termin do opłacenia pisma biegnie od dnia doręczenia stronie postanowienia, a gdy postanowienie zostało wydane na posiedzeniu jawnym - od dnia jego ogłoszenia. Jeżeli jednak o zwolnieniu od kosztów sądowych orzekł sąd pierwszej instancji, a strona wniosła zażalenie w przepisany termin, termin do opłacenia pisma biegnie od dnia doręczenia stronie postanowienia oddalającego zażalenie, a jeżeli postanowienie sądu drugiej instancji zostało wydane na posiedzeniu jawnym - od dnia jego ogłoszenia. Przepis art. 112 ust. 3 u.k.s.c. dotyczy również środków odwoławczych i zaskarżenia, gdyż także do nich (z odpowiednią modyfikacją) znajduje zastosowanie art. 130 k.p.c.

W orzecznictwie Sądu Najwyższego wyrażane jest jednolite stanowisko, które podziela Sąd Najwyższy w obecnym składzie, że art. 112 ust. 3 u.k.s.c. ma zastosowanie zarówno w przypadkach odmowy zwolnienia od kosztów sądowych w całości, jak i w części (por. m.in. postanowienia Sądu Najwyższego: z dnia 13 stycznia 2011 r., III CZ 70/10, niepubl., z dnia 23 marca 2011 r., V CZ 116/10, niepubl., z dnia 2 czerwca 2011 r., I CZ 51/11, niepubl., z dnia 3 lutego 2012 r., I CZ 172/11, OSNC-ZD 2013, nr C, poz. 46 oraz z dnia 19 czerwca 2013 r., I CZ 49/13, niepubl., a także uchwałę Sądu Najwyższego z dnia 16 listopada 2012 r., III CZP 56/12, OSNC 2013, nr 6, poz. 70). W przepisie tym użyto pojęcia - oddalenie wniosku o zwolnienie od kosztów sądowych, nie różnicując przypadków

całkowitego lub częściowego zwolnienia od kosztów.

Dlatego błędne są twierdzenia skarżącej, że przewodniczący nie ma obowiązku wezwania strony zastępowanej przez profesjonalnego pełnomocnika do wniesienia należnej opłaty od wniesionego pisma procesowego jedynie wówczas, gdy sąd w całości oddalił zażalenie na postanowienie dotyczące zwolnienia strony od kosztów sądowych. To czy zwolnienie od kosztów sądowych następuje w postępowaniu przed sądem pierwszej, czy drugiej instancji, i w jakim zakresie, nie ma znaczenia dla oceny obowiązku przewidzianego w art. 112 ust. 2 u.k.s.c.

Zarówno w przypadku, gdy strona zostaje częściowo zwolniona od kosztów sądowych przez sąd pierwszej instancji bądź przez sąd drugiej instancji, który uwzględnił częściowo jej zażalenie, jak również w przypadku, gdy strona w wyniku częściowego uwzględnienia zażalenia zostaje częściowo zwolniona od kosztów sądowych przez sąd drugiej instancji, ale zakresie w większym niż przez sąd pierwszej instancji (tak jak miało to miejsce w sprawie), wysokość należnej opłaty od wniesionego pisma (apelacji) wynika wprost z wydanego przez sąd postanowienia i profesjonalny pełnomocnik zastępujący stronę ma obowiązek uiszczenia należnej opłaty bez wezwania.

Odpis postanowienia zmieniającego częściowo na skutek zażalenia powódki postanowienie Sądu Okręgowego w R. z dnia 10 września 2012 r. został doręczony jej pełnomocnikowi w dniu 3 grudnia 2012 r., a zatem siedmiodniowy termin do uiszczenia opłaty od apelacji, o którym mowa w art. 112 ust. 3 zd. 3 u.k.s.c., upływał, jak trafnie stwierdził Sąd drugiej instancji, dnia 10 grudnia 2012 r. Wobec tego, że należna opłata od apelacji została wniesiona dzień później, tj. dnia 11 grudnia 2012 r., apelacja jako nieopłacona została prawidłowo odrzucona na podstawie art. 373 k.p.c.

Z omówionych przyczyn Sąd Najwyższy zażalenie oddalił na podstawie art. 394¹ § 3 w zw. art. 398¹⁴ k.p.c.

